

УДК 352.07(477)

Мартинів О., аспірант спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: Липовська Н.А., д.держ.упр., професор, професор кафедри
державного управління і місцевого самоврядування
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ВПЛИВ ВІЙНИ НА КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАД

Вплив війни на кадровий потенціал громад є надзвичайно складною темою, оскільки війна створює комплексні виклики та наслідки для людей, які проживають у зоні конфлікту або мають зв'язок з нею. Розглядаючи цю проблему, слід враховувати різні аспекти, включаючи втрати людських життів, міграцію населення, зруйнування інфраструктури та економічні збитки.

Однією з найбільш очевидних наслідків війни є втрати людських життів. Військові дії, конфлікти та терористичні акти призводять до смертей та поранень серед цивільного населення. Це має прямий вплив на кадровий потенціал громад, оскільки втрати зменшують робочу силу та інтелектуальний капітал країни. Крім того, війна може призводити до масової еміграції населення, що впливає на демографічну ситуацію та склад населення в регіоні.

Також важливо враховувати вплив війни на економіку та інфраструктуру громад. Руїнування будівель, доріг, шкіл та інших об'єктів громадського значення поглиблює гуманітарну кризу та ускладнює відновлення після завершення конфлікту. Це може призвести до втрати робочих місць, погіршення умов життя та зниження якості освіти та медичного обслуговування.

З початку 2023 триває поступове відновлення ринку праці в Україні. Втім, безробіття залишається вищим за період до початку великої війни та набуває ознак структурного явища.

Зокрема, поглиблюються професійні та регіональні диспропорції, що стримує подальше відновлення зайнятості.

Наслідки війни (руйнування, закриття та релокація підприємств), виїзд біженців за кордон та збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб (ВПО) створюють ситуацію невідповідності географічного розташування робочих місць та робочої сили. Станом на травень 2023 року рівень безробіття становив близько 20%.

«Центр прикладних досліджень» у партнерстві з «Економічною правдою» за підтримки «Центру міжнародного приватного підприємництва» (CIRE) провели дослідження «Майбутнє української робочої сили». Його результати свідчать, що приватний бізнес стикається насамперед із браком кваліфікованих працівників. Відчувається дефіцит окремих спеціальностей, незважаючи на високий рівень безробіття.

Причини такого явища: 1) виїзд до інших країн кваліфікованих працівників, насамперед жінок, як біженців; 2) мобілізація чоловіків до Збройних сил (до 1 млн осіб працездатного віку) [1].

Дискусії навколо відновлення української економіки, як правило, зосереджені на заміні знищених запасів фізичного капіталу, але втрати людського капіталу також будуть вирішальними для визначення постконфліктної тенденції економіки. Цей стовпець розробляє модель для кількісного визначення цих втрат. Отримані результати свідчать про те, що поєднання нижчих освітніх результатів, втрати кваліфікації та зниження працездатності населення працездатного віку призведе до зниження загальної продуктивності факторів виробництва приблизно на 7% до 2035 року, і що негативні наслідки лише повільно зникатимуть протягом наступних десятиліть.

Окрім гуманітарної кризи, російське вторгнення сильно вдарило по економіці України, внаслідок різкого падіння ВВП і різкого зростання безробіття (Каппнер та ін. 2022, Kyiv Independent 2022, Національний банк України 2022, Міністерство економіки України 2023). За оцінками, відновлення пошкодженої та зруйнованої фізичної інфраструктури досягне від 130% до 330% ВВП України до пандемії (Becker et al. 2022). Компенсація негативних наслідків війни для людського капіталу України може зайняти ще більше часу та виявитися складнішою. На цьому фоні в цій колонці кількісно визначено втрати людського капіталу в Україні та наступні несприятливі довгострокові наслідки для продуктивності та виробництва, що виникають через i.) нижчі результати навчання (вимірюються результатами тестів студентів), головним чином через порушення навчання та викладання, закриття шкіл, руйнування шкільних будівель, переміщені учні та перебої з електрикою та Інтернетом, і ii.) втрата навичок і зниження працездатності населення працездатного віку. Результати свідчать про те, що загальна продуктивність факторів виробництва, спричинена зменшенням людського капіталу, впаде приблизно на 7% до 2035 року, і що негативні наслідки зникатимуть лише повільно протягом наступних десятиліть [2].

Однак важливо відзначити, що війна також може мати певні позитивні наслідки для кадрового потенціалу громад. Наприклад, вона може сприяти зміцненню духу спільноти, розвитку лідерських якостей та високотехнологічних навичок серед ветеранів. Крім того, війна може змусити уряди вдосконалити системи підтримки військових та їх сімей, що в свою чергу може призвести до покращення соціальних програм та послуг для всіх громадян.

У підсумку, вплив війни на кадровий потенціал громад є комплексним і має як позитивні, так і негативні аспекти. Важливо враховувати всі ці фактори при розробці стратегій реагування на конфлікти та відновлення після них, щоб максимально зберегти і розвинути кадровий потенціал суспільства.

Список використаних джерел:

1. Каракуц А. Робоча сила в Україні: як війна впливає на її майбутнє? Економічна правда. 8 червня 2023. <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/06/8/700951/>
2. Égert Balázs, de La Maisonneuve Christine. The impact of the war on human capital and productivity in Ukraine. 26 жовтня 2023. <https://cepr.org/voxeu/columns/impact-war-human-capital-and-productivity-ukraine>